

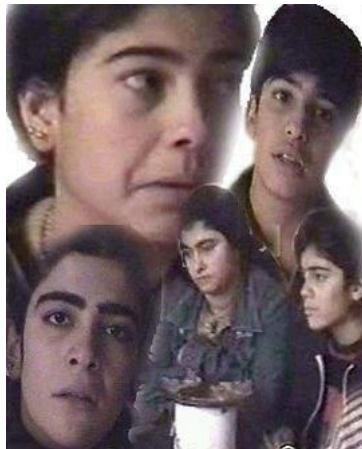
کیشەی (شەیما) و خەمساردى رىخراوه کانى ژنان

پەيمان عيزىزدىن (ى.ز.ك.):

دەيان بىوتى لەشفرۆشى لەملاولا ھەيە و قىسى
لەسەر ناكرى و گەلە كۆمەكى لېناكىرى و
ئاشكاراشە خەلکى گەورەي
لەپشتەوە يە ..!

گولزار سەعید (ى.ز.ك.):

چۈويىنە لاي پارىزگارى كەركوك (رزگار عملى)،
ئە و زۆر دېلى ئە و كچانە بۇو و قىدىبى
دەربىرىن و بىانبەن بۇ سلىمانى و قى ئەمانە
بىزەوشتن و نابى لىۋە بەيىن.

ئا/ئاسو

لەزمارە (38) ي رۇژئامەي (نەمرۇدا) ھەوال و چاپىكە و تىنیك بلاوكراوه تەوه تىايىدا حالتى خېزانىيىكى كوردى فەيلى روونكراوه تەوه كەنەم خېزانە پىنك دىت لە باوکىك و پېنج كچ و كورپىك كەلەلەيەن بەرپىسانى حزبى و حكومى سنورى دەرىندى يخان بۇماوهى چەند سالىك بۇو كیشەيان بۇ دروست دەكرا بەممەستى ناجاركىنى كچەكانىيان بەتايىھەتى لەنیوانىياندا (شەيما) ئى كچە گەورەي مال بۇ ملدان بەئەنچامدانى كىدارى سېكىسى لەكەنباڭدا، ئى دواجار ئەم خېزانە بەناجارى كوردىستان بە جىندهھىلىن و روودەكەنە شارى بەغداد، ئەم كىرددەوەيە لە كانىيىكدا روودەدا كەددسە لاتى كوردى خۇي بە پاپىشتى راستەقىينە ئىشان دەزانى و چەندىن رىخراوى ئىشان لە كوردىستاندا كاردەكەن.

بۇ قىسىهە كەردن و رۇۋاندى ئەم كیشە يە و سىتى و لاوازى پىگەي بزووتنەوهى ئىشان روومان كرده چەند بەریزىك بۇ ناساندى گىروگىفته كانى رىخراوه كانى ئىشان و پىكەيان كۆمەلگەدا، بۇھەمان مەبەست ئەم پىرسىارانە مان ئاپاستە كەردن:

له روژنامه‌ی همروزه لزماره‌ی (38) را پورتکل بلاکر اووه‌تهو له باره‌ی کیشه‌ی خیزانیت له پنج کج و کورتک له گهل باوکیان و لایهین کاربده‌سانی ده زندگانیو کیشیان بوز دروستکراوه و داوای کاری سیکسیان لیکراوه، وهئوان باس لوهه ده گمن که له سالی 2000 ووه به کیتی زنانهان ئاگادار گردوتنهو به لام تیوه میچان بونه گردوون؟ گولزار سه‌عبد - ئهندامی مه‌کته‌ی سکر تاره‌تی به کیتی ڙانانی کور دستان:

کاتی قسهه مان له‌گله کردن تیکه‌یشتن لبه‌رهه ووه ههینه‌تیان جوانه له‌وه ده‌چو موزاچه‌یه‌قیان بکه، وهمن جاریک به‌سهر راهه به (شهیما)م گوت هه و حالته له‌سهر نیوچه راسته؟ هه ویش وته بهلی راسته. به‌تایبه‌تی دواهه کهوره‌که‌یان به‌لین زور داواری په‌یوه‌ندیان لیکردووین له‌لایه‌ن چهند که‌سیکه‌وه "من ناتاوانم ناویان بھیتم" وه من جاریکی تر رویشتمه ووه لیکه‌یه‌که‌یان پیکنیتا جوونه لای پاریزگار (زنگار عهله) شهور زور دشی شهور کچانه بیو و تی ده‌بیه دریکرین و هه‌سلن له‌گله‌لیان نییو بیانه‌ن بز سلیمانی، وه و تی نه‌مانه بی‌ره‌وشتن و نایه لیله بی‌دین، منیش وتم کین نه‌وانه‌هی بی‌ره‌وشتی له‌گله‌داهکن، به‌هه‌حال دواهی داوارای ته‌حقیقمان کرد له‌گله جیکری لیپرسراوی ناسایش (کاک چه‌تو) که‌ه ویش ناگای له‌کیشکه هه‌بیو! و‌بهره‌سمی فوسرو ایکمان کرد بیو و‌هزاره‌تی مافی مرؤوه، چووینه‌لای (کاک صلاح) ی و‌هزیری مافی مرؤوه، نه‌ویش ته‌کلیفی کاک هوشیاری کرکد که‌ه‌یوه‌هه‌ری گشتی به له‌دیوانی و‌هزارت، و وکو لیزه‌هه‌یک پیکه‌هاتین و سه‌ردانی ده‌رده‌ندیخانه‌ن کرد، دووباره چووینه‌وه بیو‌لای خیزانه‌که راسته و خو بردمانه مالکه‌که و تی نه‌مه ماله‌که‌هه که‌نواهیان ده‌بن که‌هه راسته من شتی زورم له‌باره‌وه بیستون، اوای ده‌یرانی له‌چ هایلاچیکیدا ده‌شین، به‌لام به‌پراستی هیچیان نه‌بیو و‌گهه‌ره بیوویه که ترهه‌وه بونایه ماله‌کانیان وانه ده‌بیو که‌هیچ شتیکیان نه‌بیو رایخن و دیناریکیان نه‌بیو بیدهن به‌مندالکه‌یان. وهمن له و قناعه‌تهدام هه و کچانه به‌هیچ شیوه‌هه‌یک نه‌وهیان نه‌کردووه و هرکه پیش وتون له‌برهه‌وهیه ده‌رتان ده‌که‌ن ده‌ستیان ده‌کرد به‌گریان و سوئندیان ده‌خوارد که‌کاری له‌وجوهره‌یان نه‌کردووه، و‌دواتر له‌گهه‌هه که پرسیمان بومان ده‌رکه‌وت هه و خانووه‌ی شه‌وانی تیادان که‌سیکی تر به‌تیازه‌تی و بیویه شهوان ده‌ردده‌کن بیوچه‌وهی بیدهن بهو و‌هشیما باسی شه‌وهی کرد که‌شاوو کاره‌بایان لیپریون و پییان و توه که‌ر له‌گله‌لمان ریک پیکه‌کویت هه‌رچیت ده‌ویت بوت ده‌که‌ین، و‌هیچمه به‌برده‌وامی تاپار شاگامان له‌وزعکه بیوچ چونکه هه‌موو جار کچکه ده‌هات سه‌ردانی ده‌کرده‌ین، و‌هیسته شیمه ده‌مانه‌وی بزاینه هوكاری ده‌کرده‌نیان چیه؟ لیکوک‌لینه‌وهی له‌سهر ده‌که‌ین؟

لەسەر ئەم سەھىپىسىنىڭ بىن و بەدۋاداچۇنمان دەبى و ناۋەپۈكى ئەم كىشىيەش دەگەيەننەتىش شوينى و كەئىجراناتى پىيۆستى لەسەر بىكى.

۳۰: پاریزگاری پیشوا که رکوک و تبوقی نهم کچانه بی ره و شتن و ده بی ده بکرین تو چون نه مه ده بینی؟

پہیمان عیزہ دین:

من ئئو كاتەش كەئامەم لەپىرىنىڭەكانۇوه بىيىت پىيم سەيرپۇو كەكاربەدەستىكىي حکومى دابەشى شوينىي تەدرەوشتى كەركىدىنى بەدەپەوشتى، و شارىيەكتىي تايىبەت كەركىدىنى بەرەۋەشت پاكي و روشت بېزى، من بۇ خۆم نازارەت تەفسىرىي روشت لاي پارىزىگارى ئەوكاتىي كەركوك چىيە؟ يان تەفسىرىي بۇ بەدرەوشت چىيە؟ شارى سليمانى چۈن دەپىيەن لەكانتىكدا ئۇ پارىزىگارى سليمانى بۇو وەمالەتكەشى هەر لەشارى سليمانى بۇو كائەن و بۇ چۈونەوەي ئۇ دەۋادەكەت شارى سليمانى شوينىي كەھورەي بەدەپەوشتى بىيت و كەسييکىش كەگۇمانى بەدەپەوشتى لېكىرىدىن رەوانەسى شارى سليمانى بېكىرى، لەكانتىكدا مائى ئۇ بەرپەزە لەنۇ سليمانى دا بۇو. من ئەم بەرپەزەلەن ئەم بەرھەيى بۇ ھېچ شوينىي قبول نىيە، شوينىي بەرھەيى بەدەپەوشت بىي، شوينىي كەھورەي بەرھەيى بۇ ھېچ شوينىي قبول نىيە، وەمسەلەلىي بەدەپەوشتى مەسەلەلىي كى گىرنگە و زۇر ھەلەدەگىرى، ھەل و چارەسەرى حکومەت وادەكەت لەقەبارەي بەدەپەوشتى كەم بکىتىهە و ھەگەر بەپەجۇرە ئەنلىنىي شارەكان بىكىت ئۇوا بەدەنلىنىي بەدەپەوشتى زىياتر كەشەو تەشەنە دەكەت.

زادگه: با بیلین به مانا ته قلیدی و کونه که ئهو ماله به دره وشت بوون؟

پہیمان عیزہ دین:

من ته سهور ناکه و ایست و ه مالیک مهترسیان ده بیت له سه ر کوچمه که بوبویته شوینیکی له شفروشی (دعاوه) .
نه که درستان چندین ریخراوی زنان مان همه و هم ووشیان راگه ایدن و روزنامه دیان همه به لام له زوریه کیشے کافی زناندا روزنامه و راگه بیانده کافی تر ده و هوی و تکراره کافی زنان دهست پیشخون، بو نموونه نه رووداوه ده و هندیخان نموونه یه که تو چون دروانیته اهم
حالات؟

سهم ۵ مجهود - وظایف

لهراستیدا کاری روزنامه‌نویسی هردو رو راهگزنه کده دیکن، و هنوهشی زنان به پیپی پیویست نین و که من و کاریان که م کرد و دوهو قهقهه باره‌ی شو کاره‌ی پیپاوان دیکن حیاواری مهیه له نیوانیاندا مسله‌یه که بیاوان گرنگی دهدن بیکشیه‌ی زن که متنه رخه‌ی ناگهه نیست حونکه زور بایت گرنگ و هستیرا و تو شو و گوششیه‌ی باست کرد که دواوای کاری

سیسکیان لهو کردووهو کیشەکه لەرۈزىنامەی (ئەمپۇ) دا بلاکراوەتەوه، نالىيىن زىنان كەمەتەرخەمن لىي رەنگە گرنگى كەملى پېرى درابىي؛ زۇر كىشەيەستىيار ھەيە دەگەرىتىھە و بۇ كۆمەلگەكە خوت، من نالىيم تاوانەكە دەگەرىنەمە و بۇ كۆمەلگە بەلام ھەقىقەتىكىش ھەيە زۇرىبىدى دەسەلاتى كۆمەللى ئىئىمە لاي پىباوه، ئەمشە ماناى ئەۋەر نىيە ئىئىمەي زىن دەسەلاتان نىيە بەلكو ئىئىمەش ھەولەدەدين دەسەلاتان لەلابى، وەرۈزىنامەكانى ژانىيىش كاريان كردووه بۇ زۇر كارچۇون، وەرەنگە مەسىلەكە فۇرولىتە بىي كەر ئەوان لەھەندىلەك شتى كەمىك ئاڭدار بىن وەكەي فۇرولىتە وايلىكىردىن بەدواتى كاردا بچن ئەۋەر بۇ خۆي گرنگە جالاى يىواو بىي يان زىن و يېۋىست بەھىجا كەردىنەو ناكات.

دینین قاراوه بک ده سلاطی کوردی پاشایی کی لیدردم بزووته وه زناندا کردتوهه کانی زنان ناتوانن لهم پاشاییدا کاریکن هؤکاری ئەم دەگەریتە وە بوچى؟

سہیں محمد:

دسه‌لات کارنامی کرد و تا بزونتنه وی زنان بین کاریکه و زنان بین خوی بگری و هکو پیاوان. و همه‌ولی پراکنیکی در او و پیم و ناییه که ده سه‌لات ریت لیده‌گری و بگره زور شت کراوه و بیراوه یاسا گووا و تهنانه‌ت بیراری گنجومه‌منی حکم گفواوه، به‌لکو مهسته‌نم ویه زورترین دسه‌لات لای پیاوه چونکه نوزیریه بیراره‌کان لای هه‌وانه و برده‌هام ده‌کردش بیرار نزیریه رولی تیادا دهیین، و نزوریک له‌کخراوه‌کانی زنان به‌ناو ریکخراوه‌ی زن، دسه‌لات‌تیش بو فشار ملکه‌چ ده‌کات چی پیاو بیست یان زن، به‌لام ریکخراوه‌کان نه‌وهندیه حیزینین ریکخراوه نین و به‌زه‌وهندیه حیزینیه‌کانی خویان ده‌پاریزن، بیوه‌که‌ی ریکخراوه‌کانی زنان توانیان بگه‌نه گوتاریکی یه‌کگرتووی هاوبه‌ش نه‌وا گروپی فشارن.

تاج‌هدت پیت و ایه ژن خوی توایونه به‌جدي پروزی هبته بو دروستگردنی گوارنکاری و موده‌ای کرد و توه له‌بردهم سه‌لماندنی بسوونی خوی و دفاع له‌شریجه‌که‌ی خوی بو نونه له کاتیکدا حال‌تیکی و هکو هموی ده‌رینه‌خان روده‌داد؟

ژینه‌یوسف - روزنامه‌نویس:

من پرسیاره که دکم به دو بشه و، یه کمه: ظایا بومان هه یه ته قیمه ئوه بکهین که بزوونته وهی ئنان شوهی پیویسته و له ناستی داخوازی ئناندایه بیکهن یان نیکهن؟ دووهم: ظایا ریکخراوه کانی ئنان ده توانن بینه نه او اتی کومه لی مه دنه نی. له سرده تادا ئیمه وهکو شه خسی بومان نیبیه هله سنه نگاندن بکهین ئایا ئهوان له ناستی خواسته کانی ئناندان یان نا، له برئه وهی یهک ریکخراو نی یه تاسهد درسه ده هله سنه نگاندن بو کاره کانیان بکهین، گه ره ره خنه و هله سنه نگاندیک هه بیت ده بی له بی ریکخراوه کانی ئنان هه بی چونکه بزوونته وهی ئنان لهوان پیکدیت، کواته وهکو وتم یهک ریکخراو نی یه لهوان یه ریکخراو هه بیت زور سلبي کاریکات لهوان یه ریکخراو هه بیت گه رچی چوکیش بیت زور یثیابی کار بکات.

بؤیه ناتوانین ته قیم بکهین، وهئه وهشی کله ناستی داخوازی ئناندا نی یه شتیکه زور زوو و تراوه و نوی نی یه ئه مهش بو؟ لبه برئه وهی هندیک ریکخراو ههیه له سره تای دروست بیونی یهه له نیو واقعیه ئنانه وه دروست نه بیوه، و ههندیک ریکخراو هه ن که کاریک ده کهن که پیچه وانه خواستی زورینه که همه بتھوی و نه ته وی به سلبي ده شکیته وه وقایدیه ئنانی ئیمەش قاعیدیه کی ناهوشیاره و کارکردن له ناویدا زور سه خته.

؛ تاچندن بیت وايه بیوهست بونی ریکخراوه کانی ئنان به حیزبه کانه وه روئی نه ریتی گیراوه؟

هانا شوان:

لله واهنیه یه یوهست بون به حیزیه کانه وه هوکاریک بیت به لام دهیان هوکاری تریش هه وه . ریخراوه کانی ڦنان خاوه فی راگی یاندن و روزنامه خویان به لام نه یانتو ایو بیی پیویست که لک لمیدیا و هر یگرن ؟

هانا شوان: تو دهليي نوريك لريکخراوه کانی راگه یاندن و روژنامه یان هه یه من دهليم وا نی یه له سالی 1997 دا روژنامه ی زيانه وه هه بوروه، پيچه. زيانه وه ده ده چيٽ ده نگيکي که من له ليهه وه مسه لهه ماده واي ليکردوون نه توانن زماره به کي زور چاپ یکه ن و چيٽه ناو بازاري وه و بگات به دهستي هه موچيک و هه کار يکي تريش ئوودي هه زئي یئمه زينيکي هوشيار نبيه. بو نموونه ئو كيسه يه هدرينه خان هر لاسره تاوه يه كيٽي زنانى لى ئاگادار كراوه و روژنامه شيان هه یه كه چى ئو يه كيٽي يه هيج گونگى يه کي بى و مسه لهه نداده مده ستمه له روزوي ئي علاشي يه؟

من نازانم مسهله که گهیشتونه زیانه وه یان نا من ناتوانم بپیرار بدهم، به لام حانه تیک هبی و حانه تیک سلبی بی روشنامه یه که هه بیت ناگادر بیت لی و له بیر هندی نمتعبارات بشت گوئی، خات خوی له خودنا نقصه.

تَبَّاعَيْنِي / وَيْنَهُ كَانَ لَهُ رُوْزَنَامَهٖ (لَهُمْرَوْ) وَهُدَىْرَأَوْهُ.